

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/70/2019
Identifikačné číslo spisu: 6819010154
Dátum vydania rozhodnutia: 07.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6819010154.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudkýň JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Martiny Zeleňakovej na neverejnom zasadnutí konanom 7. apríla 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného M. P. pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. d/ Trestného zákona a s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/82/2019 z 31. júla 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného M. P. s a o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Revúca, sp. zn. 2T/70/2019 zo 17. júna 2019 bol obvinený M. P. uznaný vinným zo spáchania zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) s poukazom na § 138 písm. d/ Tr. zák. a s poukazom na § 139 ods.1 písm. c/, písm. e/ Tr. zák., prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. a prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. h/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že dňa 9. februára 2019 okolo 12.30 hod. v meste Z., okres V. na W. X. S. v bytovom dome č. XXX/X na prvom poschodí neoprávnene vošiel do bytu č. XX majiteľky H. P., nar. X. J. XXXX tak, že po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov došiel pred vchodové dvere bytu, kde zvonením, búchaním do dvier a krikom sa dožadoval vstupu do bytu svojej matky H. P., pritom sa svojej matke, ale aj svojmu synovcovi S. P., nar. XX. S. XXXX, o ktorom vedel, že je tiež v byte, vyhrážal zarezaním, následne po tom, čo S. P. odomkol vchodové dvere, vošiel do chodby bytu, kde H. P. a S. P. opätovne vulgárne nadával a vyhrážal sa zabitím, na opakovanú výzvu H. P., aby byt opustil, vôbec nereagoval, pričom byt nedobrovoľne opustil až po tom, čo ho S. P. chytil a vytlačil pred vchodové dvere, kde spadol, pričom ako sa postavil, sa ešte vyhrážal H. P. zabitím a pritom si prešiel prstom pravej ruky po hrdle, čím svojím konaním vzbudil u svojej matky H. P. dôvodnú obavu o jej život a zdravie a tohto konania sa dopustil napriek tomu, že dňa 3. februára 2019 bol podľa § 27a ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore vykázaný zo spoločného obydľia ohrozenej osoby H. P. nachádzajúcim sa v meste Z. na W. X. S. v bytovom dome č. XXXna dobu 10 dní, kedy bol aj poučený, že v prípade

porušenia tejto povinnosti sa môže dopustiť trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. h/ Trestného zákona.

Za to bol obvinenému podľa § 194 ods. 3 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 4 Tr. zák. pri nezistení žiadnej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 Tr. zák. a pri zistení pritŕžujúcich okolností podľa § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák., uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov a podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. súd obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením pod sp. zn. 3To/82/2019 z 31. júla 2019 podľa § 319 Tr. por. jeho odvolanie zamietol.

Proti tomuto uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podal obvinený dovolanie prostredníctvom svojho obhajcu z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. i/ Tr. por., teda z dôvodu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení dovolania namietal, že jeho matka - poškodená H. P. nebola v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní vypočutá za prítomnosti tlmočníka z jazyka maďarského, a to napriek tomu, že po slovensky rozumie len veľmi málo a o svojom práve vypovedať v rodnom jazyku bola nedostatočne poučená. Z týchto dôvodov je jej výpoveď urobená v slovenskom jazyku „pochybná a nevierohodná“, a to najmä v časti, keď vypovedala o okolnostiach, či vnikol do priestorov jej bytu alebo nie. Postupom orgánov činných v trestnom konaní a súdov bolo porušené jej právo vypovedať v jazyku maďarskom, čo malo za následok, že jej výsluchy neboli vykonané zákonným spôsobom.

V danej súvislosti obvinený poukázal na obsah výpovedí svedkov S. P. a Z. N.. Namietal tiež, že v čase incidentu nebol pod vplyvom alkoholu, pretože v inkriminovaný deň alkoholické nápoje nepil.

Ďalej dôvodil, že súd prvého stupňa nepostupoval v zmysle zásady zakotvenej v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) teda, že orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Súdy nerešpektovali ani pravidlo „in dubio pro reo“, podľa ktorého v prípade zistenia dôvodných pochybností o jeho vine ho mal spod obžaloby pre skutky kvalifikované ako zločin porušovania domovej slobody a prečin nebezpečného vyhrážania oslobodiť.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/82/2019 z 31. júla 2019 a v konaní ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v jeho neprospech, podľa § 386 ods. 2 Tr. por., aby následne zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok Okresného súdu Revúca, sp. zn. 2T/70/2019 zo 17. júna 2019 a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Revúca, ktorý uviedol, že sa s jeho dovolaním nestotožňuje, pretože ho považuje za nedôvodné. Svedkyňa - poškodená H. P. na hlavnom pojednávaní po prečítaní prísahy v slovenskom jazyku spontánne, samostatne a zrozumiteľne vypovedala o tom, čo jej bolo známe o skutku, ktorý bol predmetom obžaloby. Po spontánnej výpovedi odpovedala na otázky kladené v slovenskom jazyku zo strany prokurátora, ako aj obhajcu obvineného (vtedy obžalovaného), na ktoré odpovedala samostatne, vecne a jasne, bez akýchkoľvek pochybností o tom, či rozumie položeným otázkam. Obvinený počas hlavného pojednávania a ani v rámci odvolacieho konania nemal žiadne výhrady v tom smere, že by výsluch poškodenej nebol vykonaný zákonným spôsobom, teda bez účasti tlmočníka. Takúto námietku prvýkrát uviedol až v podanom dovolaní. V závere vyjadrenia prokurátor uviedol, že vina obvineného M. P. bola dokazovaním spoľahlivo preukázaná, a to nielen výpoveďou poškodenej, ale aj svedka S. P., a preto postup v zmysle zásady „in dubio pro reo“

nemá žiadne opodstatnenie. Navrhol preto, aby najvyšší súd dovolanie obvineného M. P. odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne daných procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, resp. jeho procesný výsledok.

Jednotlivé dovolacie dôvody, ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú zákonom dané taxatívne, teda formou uzavretého výpočtu, pričom z hľadiska obsahu, dôvody dovolania (§ 371 ods. 1 písm. a/ až n/ Tr. por.), v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, sú koncipované podstatne užšie. Dôvody dovolania sú teda užšie a striktne obmedzené, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota a nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

V neposlednom rade rozsah prieskumnej činnosti v dovolacom konaní súdom je v porovnaní s odvolacím konaním taktiež obmedzený (§ 385 a § 371 ods. 4 Tr. por.), v dôsledku čoho významnú rolu v dovolacom konaní zohráva vymedzenie väd, resp. chýb zo strany dovolateľov, ktoré majú napĺňať niektorý z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až n/ Tr. por. K otázke vymedzenia väd, resp. chýb a ich priradenia k jednotlivým dovolacím dôvodom pozri aj R 120/2012. Charakteristickým znakom dovolacieho konania, ako aj významným obmedzením použiteľnosti argumentácie samotných dovolateľov, je nemožnosť použitia v dovolaní určitej okolnosti, ak bola táto okolnosť známa tomu kto podáva dovolanie (s výnimkou ministra spravodlivosti) už v pôvodnom, základnom trestnom konaní. Vyššie uvedené obmedzenie platí iba pre okolnosti subsumovateľné pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až g/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

V prípade dovolania obvineného bolo nutné aplikovať ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por., najmä v rámci vady namietanej ako údajné nezákonné vykonanie dôkazu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., nakoľko obvinený namietal okolnosť, ktorá mu bola známa už v pôvodnom, základnom trestnom konaní, ale ju nenamietal najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Konkrétne sa jedná o jeho námietku, že poškodená H. P. nebola vypočutá vo svojom rodnom jazyku za účasti tlmočníka z jazyka maďarského a nebola v tomto smere ani riadne a dostatočne poučená.

Vecnú opodstatnenosť vyššie uvedenej dovolacej námietky obvineného dovolací súd nepreskúmaval, pretože tieto vady a okolnosti nemôže obvinený v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. použiť, nakoľko mu boli známe už v pôvodnom konaní a nenamietal ich najneskôr v odvolacom konaní.

K tejto časti najvyšší súd len marginálne uvádza, že námietka obvineného ani v prípade jej včasného uplatnenia by nebola z vecného hľadiska akceptovateľná. Z obsahu relevantných častí spisu totiž vyplýva, že svedkyňa H. P. bola v prípravnom konaní a následne aj v rámci súdneho konania riadne poučená o práve vypovedať v maďarskom jazyku za prítomnosti tlmočníka.

Podľa § 2 ods. 20 Tr. por. ak obvinený, jeho zákonný zástupca, podozrivá osoba, poškodený, zúčastnená osoba alebo svedok vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, má právo na tlmočníka a prekladateľa.

Zo zápisnice o výsluchu z 10. februára 2019 vyplýva, že svedkyňa H. P. bola zákonným spôsobom osobitne poučená o práve vypovedať v materinskom jazyku podľa § 2 ods. 20 Tr. por., na čo následne výslovne prehlásila, že po slovensky rozumie slovom aj písmom a tlmočníka si nežiada. Tento výsluch s využitím technického zariadenia bol zaznamenaný a záznam zvuku i obrazu na DVD nosiči je zadokumentovaný v trestnom spise (č. l. 76 vyšetrovacieho spisu). Odhliadnuc od toho, že dovolací súd námietku obvineného nemohol preskúmať, ako to už bolo vyššie uvedené, treba konštatovať, že zo zápisnice o výsluchu svedkyne-poškodenej, z nahrávky jej výsluchu, ako aj zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 17. júna 2019 (č. l. 212 - 213 súdneho spisu) je nepochybne zrejmé, že H. P. vypovedala spontánne a zrozumiteľne, rovnako aj na kladené otázky odpovedala s plným porozumením, zreteľne a logicky tak, že nie je možné pojať žiadne pochybnosti o tom, že slovenský jazyk dostatočne ovláda.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.), aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že námietky obvineného M. P. tak, ako ich prezentoval vo svojom dovolaní, nenapĺňajú ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku. K tomuto dovolaciemu dôvodu dovolací súd uvádza, že tento je naplnený len vtedy, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo, že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Pre dovolací súd sú rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinený mal spáchať skutok tak, ako je uvedený v rozsudku okresného súdu. Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde

prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. S ohľadom na to nemôže dovolací súd skúmať skutkové závery a dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k záveru o naplnení všetkých znakov zločinu a prečinov, zo spáchania ktorých bol obvinený M. P. uznaný vinným. Preto (rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i/ veta za bodkočiarkou Trestného poriadku) najvyšší súd uzatvára, že pri tejto námietke obvineného nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

Okrem námietok skutkového charakteru a námietky nezákonného postupu pri vykonaní výsluchu poškodenej, ku ktorým už sa najvyšší súd vyjadril, dovolateľ súdu vytkol, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané v súlade s interpretačnou a aplikačnou praxou pri použití zásady „in dubio pro reo“. V tejto súvislosti dovolací súd opakuje, že zásada „v pochybnostiach v prospech obvineného“ súvisí s otázkou skutkového stavu a hodnotenia dôkazov, ktorých preskúmanie je v dovolacom konaní neprípustné. Navyše použitie tejto zásady prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie (R 28/1998). Ak však súd vykonal všetky dostupné dôkazy, vyhodnotil ich (pričom v konaní nevzhladol pochybnosti o dokazovaných skutočnostiach) a následne dospel k určitým skutkovým a právnym záverom (ktoré sú zároveň presvedčivé), túto zásadu nie je možné aplikovať. Námietka obvineného je preto v tomto smere neopodstatnená a opätovne vyjadruje len jeho názor na to, ako mal súd hodnotiť dôkazy, nesmeruje teda proti zákonnosti vykonaných dôkazov, ale proti rozsahu a spôsobu ich hodnotenia súdmi nižšieho stupňa. Námietky tohto charakteru nie sú spôsobilé byť predmetom dovolacieho prieskumu v prejednávanej veci ani v rámci tohto, ani v rámci iného dovolacieho dôvodu (s výnimkou podľa § 371 ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd napokon nevzhladol ani iné dôvody, pre ktoré by v preskúmvanej veci došlo k naplneniu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g/, písm. i/ Tr. por.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného M. P. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. i/ Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku jeho dovolanie odmietol.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu o dovolaní opravný prostriedok nie je prípustný.